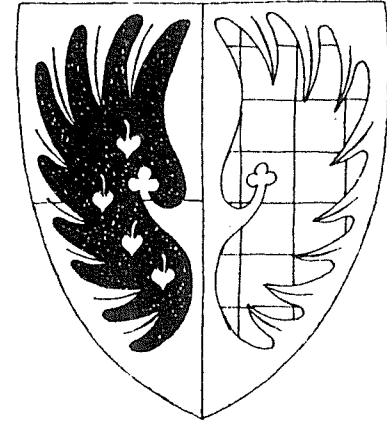

10

Poprava na Staroměstském náměstí

Letos si připomínáme 350. výročí poprav vůdců stavovského odboje na Staroměstském náměstí v Praze. Tomuto tématu byla již věnována řada studií, v převážné většině vytvářejících mýtus "27 českých pánů" ověněných gloriolou národních mučedníků. I když se dnes díváme na celé období tzv. české války podstatně střízlivěji, než generace minulá, chtěli bychom připomenout znaky těch, jichž různá stanoviska i lidskou slabost nakonec bezesporu překonalo přesvědčení, že umírají za věc spravedlivou.

Konečné rozsudky, dle nichž odsouzeno 45 osob ke ztrátě hrdla, cti a majetku, byly vyhlášeny 19. a 20. června 1621. Císařským rozhodnutím je sedmnácti z nich udělena milost a tak vyšlo příštího dne na popraviště 28 odsouzených: tři ze stavu panského, sedm rytířů a osmnáct měšťanů. Obecné povědomí je však v rozporu se skutečností nejen unifikací stavovské příslušnosti, ale i národnosti odsouzených, kterou totiž při nejlepší vůli nelze jednoznačně označit jako českou. Pořadí jednotlivých osob, v kterém se soudobé prameny rozcházejí, uvádím ve formě obvykle tradované, odpovídající stavovskému rozdělení.

JOACHIM ONDŘEJ SCHLICK z HOLEJČE, hrabě z PASAUNU a z LOK-
TE, na SVIJANECH a ROVNI. Jeden z vůdčích radikálních před-
stavitelů stavovské oposice. Roku 1609 zvolen defensorem, za
povstání kurfiřta saského, ale
po volbě Friedrichově přešel na stranu falckou. Nejvyšší su-
dí zemský a fojt v Lužici. Po bitvě bělohorské prchl z Čech,
ale byl saským kurfiřtem zajat a po delším věznění v Dráž-
danech vydán do Prahy.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

Pro upřesnění dodávám, že křídlo v pravém klenotu má být
přeloženo pokosem zlatým břevnem a posázeno zlatými srdéčky.
Srovnaj: Siebmacher, Johann: New Wapenbuch... Theil I. Norim-
bergae, 1605, Taf. 16 a vyobrazení na mincích, Miltner: Pri-
vatmünzen, Taf. 48, 49. Nověji Nemeškal, Lubomír: Jáchymov-
ská mincovna v I. pol. 16. stol., Praha, ČSAV 1964. Tab. 5 č.
17, 18.

VÁCLAV BUDOVEC z BUDOVA na HRADIŠTI, KLÁŠTEŘE a ZÁSADCE.
Jeden z předních politických vůdců české reformace. Již v
mládí procestoval téměř celou Evropu, pobyl i sedm let v Tu-
recku, kde se seznámil s učením Koránu, a po návratu napsal
proti němu známé polemické dílo Antialkorán. Roku 1607 byl
povýšen do panského stavu. Rada císařů Rudolfa a Matyáše,
jedna z předních osobností v bojích o Majestát; za povstání
byl zvolen direktorem. Během vlády Friedrichovy pak presi-
dent apelačního soudu a strážce české koruny.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

Tak je vymalován i při Budevcově vlastneručním zápisu v
památníku Aschpana von Hag. UK Praha: MS XXIII F 17 fol. 13 a.

KRYŠTOF HARANT z POLŽIC a BEZDRUŽIC a na PECCE. Všestran-
ně vzdělaný potomek staročeské rytířské rodiny, proslulý
mezi současníky především cestou do Svaté země a hudebním
dílem. Byl jako rada a komorník císaře Rudolfa povýšen ro-
ku 1603 do panského stavu. Na počátku povstání přestoupil
od katolictví k podobojím. Stavovský vojenský komisař, Fried-
richův rada, komorník a prezident české komory.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

KAŠPAR KAPLÍŘ rytíř ze SULEVIC na MILČÍNĚ, NEUSTUPOVĚ a
VOTICÍCH. Nejstarší z odsouzených, zastával v době předbě-
lohorské řadu dvorských a zemských úřadů. Hlava stavu ry-
tířského, za povstání direktor a písař zemský.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

PROKOP DVOŘECKÝ rytíř z OLBRAMOVIC na KYSTRĚ a VRŠOVICÍCH.
Direktor a správce zemský stavu středního, královský rada,
podkomoří a nejvyšší berník království Českého.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

FRIEDRICH rytíř z BÍLÉ na ŘEHLOVICÍCH a CHOTIMÍŘI. Direk-
tor a zemský rada stavu rytířského, hejtman lén Českého koru-
ny a člen deputací na sjezd stavů slezských a ke kurfiřtu
saskému.

Z n a k : V modrém štítě zlaté ostrev provázená dvěma stří-
brnými, vně obrácenými sekerami se třemi háky na toporech.
Turnajský helm s točenicí a pokryvadly modro stříbrnými nese
dvě modře a stříbrně dělená křídla a mezi nimi zlatou ostrev.

JINDŘICH rytíř OTTA a na KOMÁROVĚ. Direktor stavu
středního, královský rada a komorník, podkomoří královských
věnných měst a druhý purkrabí karlístejnský.

Z n a k : V červeném štítě zlatá divoká kočka. Korunovaný
turnajský helm s pokryvadly červeně zlatými nese zlatý teu-
lec a v něm tři pštrosí péra /červené, zlaté, červené/.

Pečeť reprodukuje Masák, Antonín: Pečetí šlechty české,
moravské a slezské. Praha, 1911. Tab. IV. č. 2. Že nejde o
lišku, jak se často uvádí, je patrné i z velkého znaku na
zvonu v kostele sv. Jakuba v Konicích, okr. Nymburk.

DIVIŠ CZERNIN rytíř z CHUDENIC na NEDRAHOVICÍCH. Jediný
katolík mezi odsouzenými. Jako hejtman Pražského hradu
vpustil ozbrojené stavy a napomohl tak defenestraci. Rada
dvorského a komorního soudu a nejvyšší hofmistr.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

VILÉM rytíř KONECCHLUMSKÝ z KONECCHLUMÍ. Válečný komisař
stavovského vojska v kraji chrudimském a čáslavském.

Z n a k : V modrém štítě pošikem tři stříbrná břevna. Tur-
najský helm s točenicí a pokryvadly modro stříbrnými nese
tři pštrosí péra /modré, stříbrné, modré/.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 900. 1608 10.3.

BUHUSLAV st. rytíř z MICHALOVIC na RVENICÍCH a NOVÉM
SEDLĚ. Dlouholetý místopisár království Českého, direktor
za stav rytířský a purkrabí kraje hradeckého.

Z n a k : V červeně zlatě černě děleném štítě vyrůstá ze tří
zelených vršků stříbrný beran. Nad štítem kolčí helm s po-
kryvadly vpravo červeně stříbrnými, vlevo černě zlatými a
točenicí. Nese dva bývolí rohy, pravý stříbrně červený, le-
vý černě zlatý a mezi nimi berana jako ve štítě.

SUAR, Praha: Saalbuch 286 fol. 28. 1554 14.9.

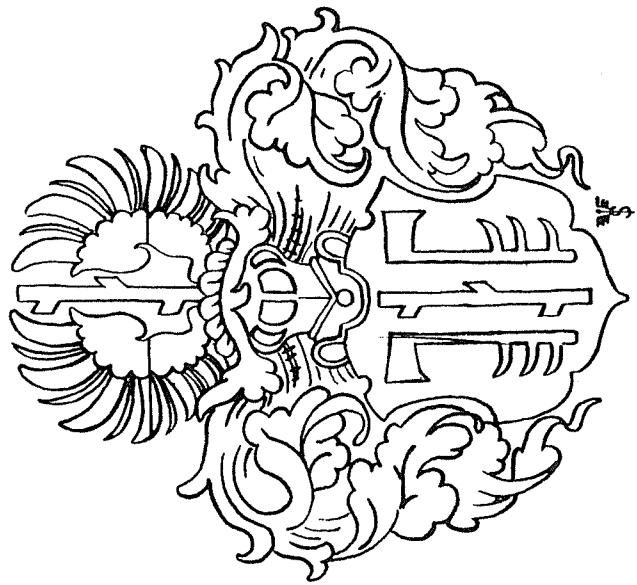
Ve vyobrazeních v místnostech desk zemských Pražského
hradu a ve sněmovních artikulích z roku 1609 je však štít
červeně, černě, zlatý.

VALENTIN KOCHAN z PRACHOVÉ. Mistr svobodných umění, pí-
sař a přední radní Nového Města pražského, defensor a di-
rektor třetího stavu.

Z n a k : Zlaté a černě polcený štít, v jehož pravé polovi-
ně černá, v levé stříbrná lilie. Kolčí helm s točenicí a
pokryvadly vpravo černě zlatými, vlevo černě stříbrnými ne-
se dvě složená orlí křídla, přední černé, zadní zlaté. Přes
obě pokosem stříbrné břevno a v něm zlatá lilie.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 a fol. 49 b. 1582 28.5.

TOBIÁŠ ŠTEFEK z KOLODĚJ. Zprvu regent statků rodu Smiřic-
kých, později měšťan Nového Města pražského, přisedící dese-

FRIEDRICH RYTIŘ Z BÍLÉ NA ŘEHLOVICÍCH A CHOTIMĚŘI

JINDŘICH RYTIŘ OTTA Z LOSU A NA KOHNĚVĚ

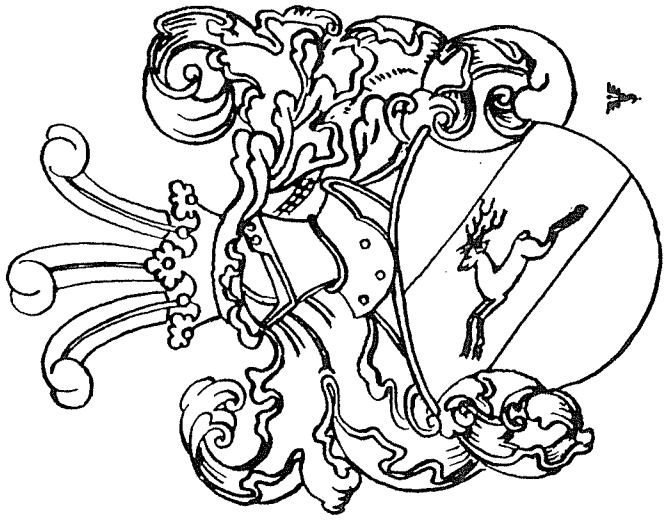
VILÉM RYTIŘ KONECCHLUMSKÝ Z KONECCHLUMÍ

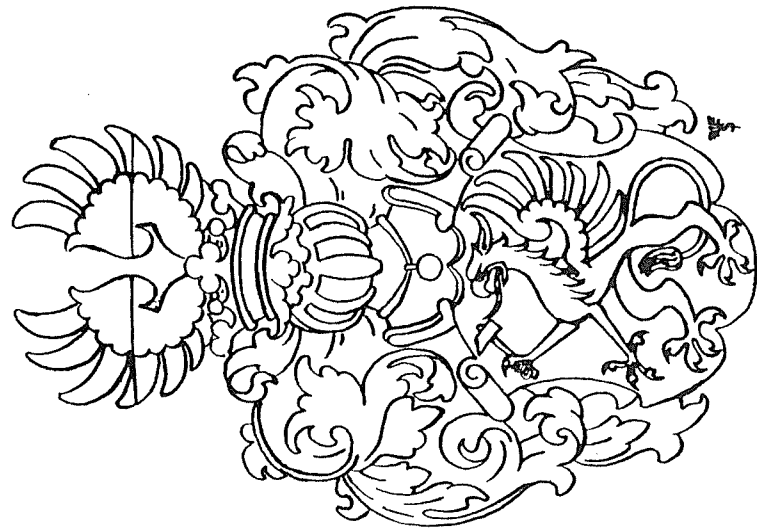
BOHUSLAV HR. RYTIŘ Z MICHALOVIC NA RVENČÍCH

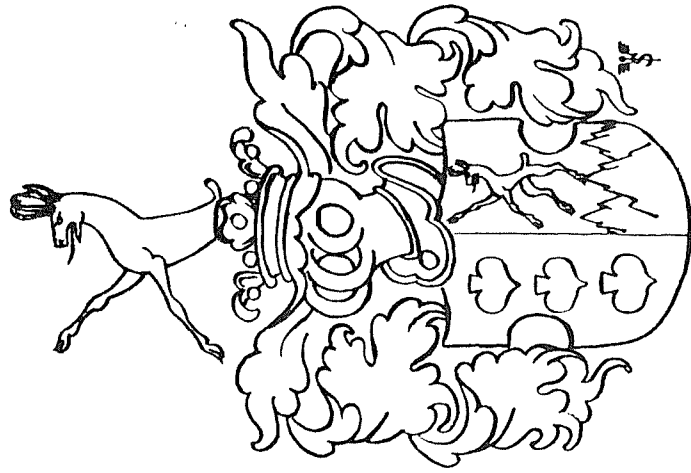
VALENTIN KOCHAN Z PRACHOVÉ

TOBIÁŠ ŠTEFEK Z KOLODĚJ

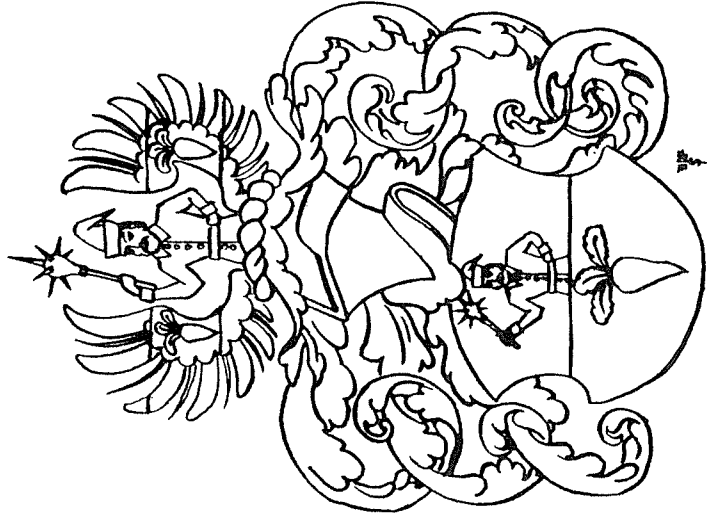
KRIŠTOF KHOBER Z KLOBENSPEŇKU

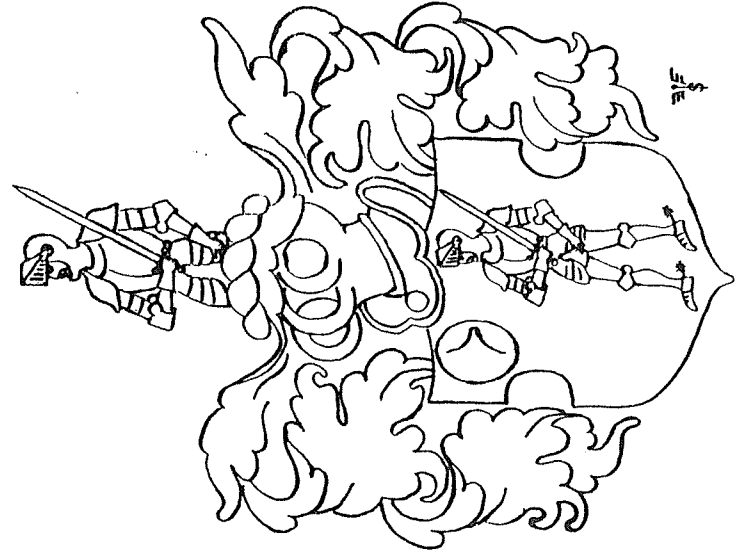
JAN z. ŠULTYS Z FELSDORFU

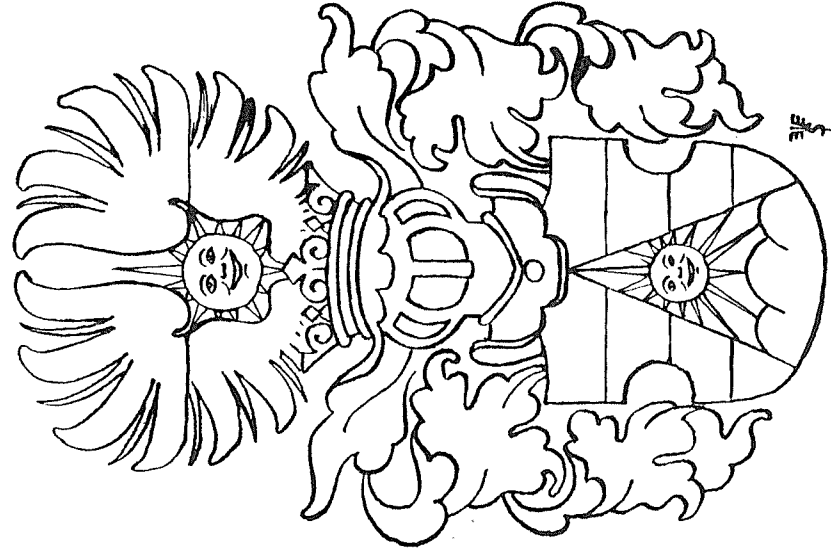
MAXMILIÁN HOŠTÁLEK z JAVORIC

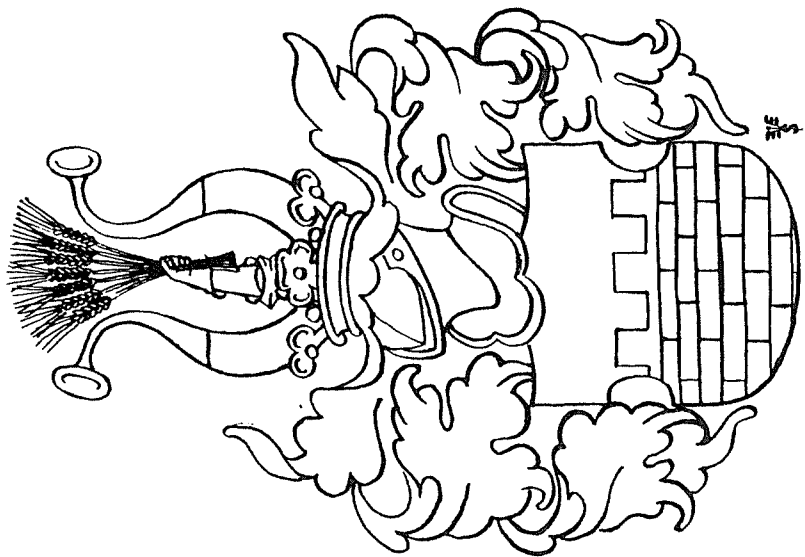
Dr. LEANDER RÜPPEL z RUPPACHU

Dr. JIŘÍ HAUENSCHILD z FÜRSTENFELDU

JAN KUTVAUER a SIMEON SUŠICKÝ z SONNENSTEINA

NATHANAEL VOTŘANSKÝ z URAČOVA

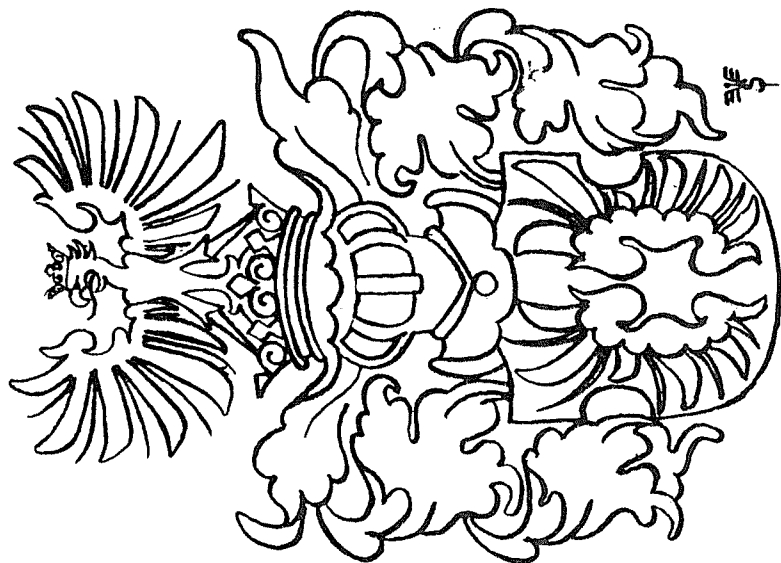
VÁCLAV MAŠTEROVSKÝ z JIZBICE

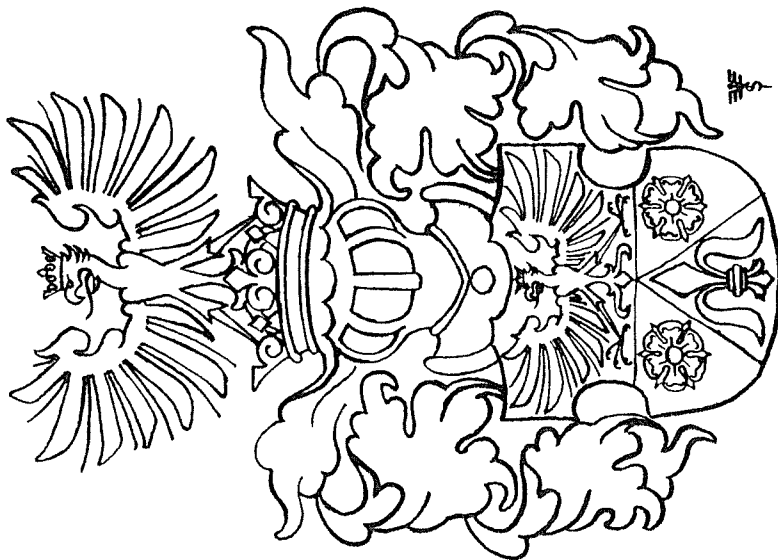
JINDŘICH KOZEL z PEČLÍNOVCE

ONDŘEJ KOCOUR z VOTÍNA

JAN THEODOR SIXT z OTTERSODRFU

ŠIMON VOKÁČ z CHÝŠ a ŠPICBERKA

tipanského úřadu a direktor za třetí stav.
Z n a k : Ve zlatém štítě modré břevno pokosem a v něm je-
len přirozené barvy o osmi parozích. Korunovaný kolčí helm
s přikryvadly modře zlatými nese tři pštrosí péra: modré,
zlaté, modré.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 a fol.369. 1593 12.2.

JOHANNES JESSENIUS de MAGNA JESSEN. Potomek slovenské
zemanské rodiny, sám rodem ze slezské Vratislavi, přichází
roku 1602 natrvalo do Prahy provázen pověstí věhlasného a-
natoma a rektora württenberské university. Zprvu osobní lé-
kař císařův, profesor a později rektor pražského vysokého
učení. Byl získán pro aktivní politickou činnost Bohuslavem
z Michalovic. Působil především jako stavovský vyslanec na
uherském sněmu a člen deputace, jednající o vojenskou po-
moc s knížetem sedmihradským.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

Ve zlatém štítě na trojvrší strom /jasan/. Za ním!!
kráčeující černý medvěd se vzad obrácenou hlavou. Z levého
horního okraje vynikají dvě!! červeně oděné ruce, bodají-
cí jej šípem. Korunovaný turnajský helm s pokryvadly vpra-
vo černo zlatými, vlevo černo stříbrnými nese rostoucího
černého medvěda držícího zelenou ratelest.

Tak je vymalován při vlastnoručním zápisu v památníku
Tychona Brahe mladšího.KNM, Praha: VI F 44 fol. 24. Shodně
zobrazen i na pamětních medailích často porůznu reproduk-
ovaných.

KRYŠTOF KHOBER z KHOBERSPERKU. Měšťan Menšího Města praž-
ského, slezského původu, ingressator menších desk zemských,
účetní při české komoře, defensor a direktor stavu městské-
ho a člen poselstva stavů ke kurfiřtu saskému.

Z n a k : Ve zlatém štítě modrý gryf držící v pravém spáru
kladivo. Korunovaný turnajský helm s pokryvadly modře zla-
tými nese dvě dělená orlí křídla, pravé zlato modré a levé
modro zlaté.

Zachován je např. na několika knižních vazbách z Khobe-
rovy knihovny /Strahov: ACH XIII 25, DO IV 4, Knihovna Národ-
ního Muzea: II C 1/

JAN st. ŠULIYS z FELSDORFU. Měšťan a primas Kutné Hory.
Proti své vůli zvolen mezi direktory za stav městský.

Z n a k : V pravé modré polovině polceného štítu tři zlaté
"vlasské čamrdy", v levé zlaté polovině na skále kamzík
přirozené barvy. Korunovaný helm s pokryvadly vpravo modro
a vlevo černo zlatými nese rostoucího kamzíka.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 820. 1604 22.10.

MAXMILIÁN HOŠŤÁLEK z JAVOŘIC. Žatecký primátor, jenž se
s jinými již roku 1617 vyslovil na sněmu proti přijetí arci-
knížete Ferdinanda za krále českého. Je zbaven úřadu a za
povstání je stavy jakoby v náhradu jmenován direktorem.
Slavně uvítal Friedricha Falckého v Žatci při jeho cestě do
Prahy a ubytoval ve svém domě.

Z n a k : Z levého okraje štítu vyskakuje z lesa jelen s hrdlem prostřeleným šípem. Kolčí helm s točenicí nese vyrůstajícího jelena s prostřeleným hrdlem.

Doložen je na knižních vazbách rodinných /Strahov: AV XII 62/. Sedláček s. 442-443 uvádí blason včetně tinktur s odkazem na Jakubičkovu sbírku a Krále s. 329. V tomto případě se však jedná o omyl, neboť Králem uváděné rodiny jsou erbovními strýci erbu a predikátu ze Závěřic - tedy Skrétů - nikoli z Javořic, jak mylně přepisuje partně dle A. Doerra s. 49. Rovněž Sedláčkův odkaz na Miltnerovy Privatmünzen je bezcenný, neboť se jedná o novodobé padělky. Tinkturey /štít modrý, les zelený, jelen zlatý či přirozené barvy/ jsou literaturou uváděny bez dobových dekladů.

Dr. LEANDER RÜPPEL z RUPPACHU. Měšťan Starého Města pražského, právník, tajný rada kurfiřtů falckého a saského a agent dalších říšských knížat při dvoře.

Z n a k : V herní zlaté polovině děleného štítu rostoucí bradatý muž v černém kabátci se zlatými knoflíky, pásem, límcem a manžetami; se špičatou vzad zvrácenou černou čepicí se zlatým lemem. Levicí v bok a v pravici drží válečnou palici. Ve spodní modré polovině řepa přirozené barvy. Kolčí helm s točenicí a pokryvadly černo zlatými nese dvě křídla, pravé černo modro zlaté a levé opačných barev; v jejich prostřední části řepa jako ve štítě a mezi nimi muž s válečnou palicí.

Kurpfälzische Wappenrolle fol. 453 1598 17.9.
Archiv für Sippenforschung Jg 1931 Heft 11.

Dr. JIŘÍ HAUENSCHILD z FÜRSTENFELDU. Měšťan Starého Města pražského, právník, rada nad apelacemi a člen stavevské deputace ke kurfiřtu saskému.

Z n a k : Ve zlatém štítě odězec s napřaženým mečem přes levé rameno. V pravém horním rohu obrněný štít. Turnajský helm s točenicí a pokryvadly modro zlatými nese oděnce.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 a fol. 80. 1583 29.8.

JAN KUTNAUER ze SONNENSTEINA. Purkmistr a vojenský hejtman Starého Města pražského.

SIMEON SUŠICKÝ ze SONNENSTEINA. Radní Starého Města pražského a stavevský správce jezuitské koleje.

Z n a k : Ve dvakrát černo zlaté děleném štítě červená špice, v ní nad stříbrným trojvrším zlaté slunce. Korunovaný turnajský helm s pokryvadly vpravo černo zlatými a vlevo červeno stříbrnými nese dvě orlí křídla, pravé černo zlaté, levé stříbrno červené a mezi nimi zlaté slunce.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 985 b. 1599 4.6.
1609 20.8.

NATHANAEL VODŇANSKÝ z URAČOVA. Primas Starého Města pražského, registrátor české komory, defensor a direktor třetího stavu. Již v mládí přecestoval Itálii a byl literárně činný především jako překladatel.

Z n a k : V modrém štítě zlatá hradební zeď. Korunovaný kolčí helm s pokryvadly modro zlatými nese dva bůvolí rohy týchž barev a mezi nimi obrněnou paži, držící sedm ječných klasů.
SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 802 b. 1604 24.7.

VÁCLAV MAŠTĚŘOVSKÝ /LITOMĚŘICKÝ/ z JIZBICE. Měšťan Starého Města pražského a spolu se Simeonem Sušickým správce jezuitské koleje.

Z n a k : Štít rozdělen stříbrnou krekví, horní pole černé, spodní modré a v něm zlatá koruna. Kolčí helm s točenicí a pokryvadly vpravo černo zlatými, vlevo modro stříbrnými nese dvě orlí křídla, pravé zlato černé a levé modro stříbrné.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 a fol. 341 b. 1592 19.8.

JINDŘICH KOZEL z PECLINOVCE. Písař, radní a válečný komisař Nového Města pražského a pokladník třetího stavu.

Z n a k : Z levého horního okraje červeného štítu vyniká z oblaku obrněná paže držící válečné kladivo na zlatém teporu, nad loktem prostřelená zlatým šípem. Kolčí helm s točenicí a pokryvadly červeno stříbrnými nese dvě složená orlí křídla, zadní stříbrné, přední červené a na něm paže jako ve štítu.

SUAR, Praha: Saalbuch 22 fol. 123. 1612 12.11.

ONDŘEJ KOCOUR z VOJÍNA. Měšťan a radní Nového Města pražského.

Z n a k : V modrém štítě stříbrná hradba s otevřenou branou /zlatou/ a pěti stínkami. Za ní vyrůstá půl stříbrného gryfa. Kolčí helm s točenicí a pokryvadly modro stříbrnými nese půl stříbrného gryfa s modrým pravým křídlem.

SUAR, Praha: Česká dvorská kancelář sig. IV D 1 kart. 450.
Ve středu 21. dubna 1574 dostali bratři Kocourové znak a predikát z Vojína, tak jako kdysi Blažej Nožička, který zemřel bez potomků.

JIŘÍ ŘEČICKÝ. Velmi zámožný měšťan a radní Nového Města pražského. Jako vojenský komisař organizoval vojenskou hotovost a zúčastnil se při odzbrojování katolíků.

MICHAEL WITTMANN. Měšťan Nového Města pražského, činný stejně jako Řečický.

Oba posledně uvedení jako jediní z popravených erbu neměli.

ŠIMON VOKÁČ z CHÝŠ a ŠPICBERKA. Měšťan a radní Nového Města pražského, válečný komisař a hejtman novoměstské kompanie.

Z n a k : V horní červené polovině děleného štítu stříbrná, zlaté korunovaná orlice. Ve spodní stříbrné polovině červená špice provázená dvěma červenými růžemi a v ní stříbrná lilie. Korunovaný turnajský helm s pokryvadly červeno stříbrnými nese stříbrnou orlici ze štítu.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 921 1608 15.9.

JAN THEODOR SIXT z OTTERSDFURU. Tento bývalý defensor a direktor stavu městského byl odsouzen k smrti, byla mu však udělena milost s tím, že bude vyhlášena až na popravním lešení.

Z n a k : Ve zlatém štítě dvě černá křídla. Turnajský korunovaný helm s pokryvadly černo zlatými nese černou erlici se zlatou zbrojí.

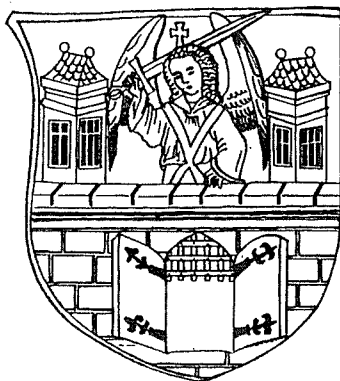
SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 827. bez data

/asi 1604/

Pavel R. Pokorný

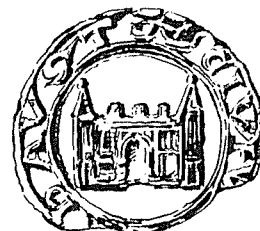
Znak města Domažlic

Nejstarší prameny hovoří o pomezním hradu a trhové osadě již v 10. století, pod starým jménem Thuš /Tugosc, Thust, Tusta, Taugst - odtud německé Taus/. Kolem roku 1265 založil zde Přemysl Otakar II. hrazené město, jež nadáno právy měst královských. Hrad byl střediskem župy domažlické, sídlili zde župani a později královští purkrabí. Městský znak pozůstal ze štítu s městskou zdí, otevřenou branou a dvěma věžemi, jak též ukazuje nejstarší pečeť na listině z roku 1363. Tento znak polepšil majestátem daným

1481 král Vladislav II. a polevil, aby "na budoucno své potřeby obecní pečeti mohli voskem červeným". Polepšený erb vypisuje se takto: štít modrý, v němž u spodku na zeleném trávníku jest zed se stínkami z bílého kamene tesaného, v níž brána otevřená s mříží vysutou a za zdí tou dvě věži čtyřhranných, každá o jednom okně, s červenou střechou sedlovou a makovicemi zlatými se spatřuje. Mezi těmito věžemi vyniká anděl v bílém rouše, se zlatými křídly, maje přes prsa žlutou štelu přiloženou a na hlavě křížek zlatý, v pravé pak ruce meč nahý, jakoby k ochraně vztažený.

Při zmínce o Domažlicích nutno vzpomenout i na udatné strážce hranic zemských, pomezních hvozdů a přechodů přes ně vedoucích, na Chody. Ti požívali ve svých vesnicích těchže práv jako města královská, podle privilegia, daného jim králem

Janem Lucemburským v roce 1325 a později mnohokrát potvrzeného českými králi, naposled roku 1612 králem Matyášem. Správou podléhali královskému purkrabí na hradě domažlickém, kde měli též v úschově svá privilegia, prapor i pečetidlo - se znamením čakanu a opisem S.CHODOWE Z DOMAZLICZ. Všeobecně rozšířené povědomí o "znaku" Chodů, totiž psí hlavě, je historicky zcela neopodstatněná beletristická fikce především Aloise Jiráska i jiných, podepřená kresbami řady výtvarníků - neheraldiků. "Psohlavec" v minulosti znamenal hrubou urážku; od toho dodnes používané úsloví "nasazovat někomu psí hlavu".

Karel Liška

heraldická expozice v Častolovicích

Letos na jaře byl ve východočeském zámku v Častolovicích instalován soubor znaků držitelů zdejšího panství, který pro expozici vypracovala paní Julie Bubnová-Mühlová. Celek obsahuje 10 barevných znaků, pánů z Častolovic - 1435, z Lichtenburka 1435 - 1454, Jiřího z Poděbrad a Kunštátu 1454 - 1472, knížat z Münsterbergu 1472 - 1495, pánů z Pernštejna 1495 až 1555, Albrechta Brůknara z Brukšteina 1570 - 1575, královské komory 1575 - 1577, Oppersdorffů z Dubu 1577 - 1684, Tomáše Czernina z Chudenic 1684 - 1694 a Sternbergů 1694 - 1948. Pro úplnost jsou v souboru jmenně uvedeni i Arnošt falckrabí Rýnský 1556 - 1559 a Jindřich z Regern 1559 - 1570; jejich

znaky však prozatím chybí, neboť nejsou dostatečně archiváliemi ověřeny. Vkusný častolovický soubor jistě poslouží jako dobrá propagace heraldiky.

mfawb

Generál "Velké armády"

Je k nevíře, že by taková událost, jakou byla smrt a pohřeb napoleonského generála Emonda d'Esclevina /1765 - 1813/ v malém českém městě zapadla zcela v zapomenutí. A přece se tak stalo. Náhodou nalezl jsem u Sommera /6/ nepatrnou zmínku, že v Chlumci nad Cidlinou byl při hřbitovním kostelíku S.Trojice /který je ve znaku města/ roku 1813 pohřben válečný zajatec generál J.B. baron Emond d'Esclevin. Nikde jinde v české literatuře jsem se o něm nedočetl, dokonce ani tak podrobné dílo, jakým jsou Kuhnovy dějiny /5/, ho nepřipomíná.

Na jeho biografii průběžně pracuji a proto podávám tu krátkou zprávu se základními údaji a s přihlédnutím k heraldice.

V matrice zemřelých města Chlumce nad Cidlinou čteme ke dni 29. prosince 1813, že na Hradeckém předměstí v čp. 2 zemřel "am Faulfieber, de la fièvre adynamique, der Herr französische General Baron Emond d'Esclevin /Joseph Balthasar/ von Antibes in der Provence, 49 Jahre alt". /Pohřeb dne 31. prosince/. Zápis v druhopise matriky se poněkud liší, tam čteme "...der französische Kriegsgefangener General...".

Kým vlastně byl tento Francouz, který spočinul v české zemi? Podle informací, které jsem získal laskavostí pracovníků z Musée nationale de la Légion d'Honneur v Paříži, narodil se dne 20. března 1765 v Antibes, přístavním městě, dnes v departementu Alpes-Maritimes. Vojenskou dráhu započal jako peruřík pobřežního dělostřelectva ke dni 20. prosince 1780. Pak sloužil porůznu na moři, na Martiniku i v Evropě, byl velitelem dělostřelectva v Benátkách a Miláně, byl zajat v námořní bitvě u Abukiru, osvobozen a znovu v poli zraněn u Lützenu. Brigádním generálem se stal 4. srpna 1813. V bitvě u Chlumu /Kulm/ byl těžce raněn a posléze zajat při kapitulaci Drážďan 11. listopadu 1813. Podle pařížských údajů zemřel v Chlumci následkem svých zranění a celkového vyčerpání. Jak se dostal do Chlumce, dosud nevíme. Bohatá literatura o bitvě při Chlumu o něm mlčí. Archiválie k roku 1813 byly v Drážďanech za poslední války zničeny. Neznáme tedy podrobnosti francouzské kapitulace. Snad se dostal do Čech v transportu zajatců /4/, který byl na podzim 1813 veden ze Saska na pevnost do Hradce Králové nebo ho sem dal dopravit z "vojenského kamarádství" generál Leopold Kinský, tehdejší pán na Chlumci, sám v bitvě u Lipska raněný?

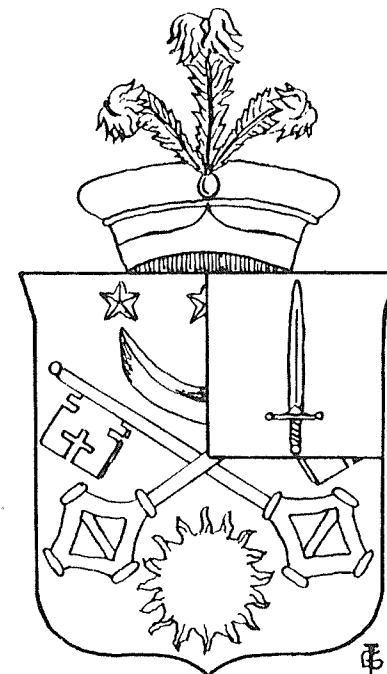
Starý hřbitev u S.Trojice v Chlumci byl zrušen a prostor parkově upraven. Kolem roku 1920 byla hrobka generálova likvidována a jeho pozůstatky /podle svědectví pamětníků uložené v cínové rakvi s přílbou a šaví/ odvezeny na nový městský hřbitev. Pomník, pískovcový jehlan s truchlícím andělem při levém boku, pěkná empírová práce, byl postaven na prostranství před branou nevého hřbitova, kde dosud stojí - žel bez nápisu. Dosud se zacheval i malý domek za mostem přes Cidlinu /čp. II-2/, ve kterém generál skončil.

Jeho životní běh byl bohatý a zajímavý, zde si však chci povšimnout jeho šlechtictví a erbu. Podle Campardona /1/ stal se rytířem francouzského císařství 2. února 1809 jako plukovník a baronem 11. listopadu 1813 jako brigádní generál. Podle údajů z Musée national bylo to však 14. června 1813, kdy mu byl baronský titul potvrzen patentem.

Obširnou genealogii rodu Emond d'Esclevin předkládá de Courcelles /2/. U něho se dovídáme, že generál nebyl císařským nověšlechticem, ale že pocházel ze starého šlechtického rodu provençalského a že jeho starší bratr Charles Felix, který zůstal věrný straně královské /!/, dostal potvrzení šlechtictví od krále Ludvíka XVIII. patentem ze dne 20. prosince 1817.

De Courcelles /2/ uvádí i blason štítu /nikoli celého erbu/ Emondů. Neznáme však bližší podobu erbu, jakého generál užíval. Předpokládám proto, že jeho erb jako rytíře a později i barona císařství /i jako důstojníka Čestné legie/ byl pozměněným erbem redovým. Musée national k tomuto problému nemůže dát informaci, neboť desky s generálovými akty shořely právě před 100 léty při požáru Velkého kancléřství v bojích s pařížskou komunou.

Proto příkládám k této zprávě jen rekonstrukci erbu podle blasonu, jak jej uvádí de Courcelles /2/ a podle hierarchických pravidel napoleonské heraldiky /3/: V červeném poli dva zlaté zkřížené klíče provázené v hlavě štítu třemi zlatými hvězdami nad zlatým půlměsícem a v patě štítu zlatým sluncem /erb rodový/. Označením barona císařství byla levá červená svobodná čtvrt se zlatým vztyčeným

mečem se stříbrným jílcem /3/. Štít je zdoben barenským biretem /toque/, medrým se třemi stříbrnými pštrosími péry.

/Za ochotu při spolupráci vyjadřuji svůj dík W.Aichelburgovi /Videň/ a kpt.V.Cheníčkovi /Chlumec n.C./

Ikai Štafl

Literatura:

- 1/ E.Camparden: Liste des membres de la noblesse impériale. Paris, 1889.
- 2/ M.de Ceurcelles: Dictionnaire universel de la noblesse de France. Paris, 1821.
- 3/ V.Král: Heraldika. Praha 1900.
- 4/ J.Kvíčala: Dějiny Poděbrad a panství. Nymburk 1929.
- 5/ L.Novák: Karla Khuna Dějiny a kulturní obraz města Chlumce n.Cidl.Chlumec nad Cidlinou, 1932.
- 6/ J.G.Sommer: Das Königreich Böhmen, Bidschower Kreis. Prag, 1835.

ERBOVNÍ SEŠIT

číslo 10, červen 1971

Vydala Heraldická sekce Klubu vojenské historie při Vojenském historickém ústavu Praha, Praha - Žižkov, U Památníku 2.

Tištěno jako rukopis, vydáno pro vlastní potřebu.

Za věcnou správnost příspěvků odpovídají autoři.

Autoři kreseb: Karel Liška /str.32, 33/, Ikai Štafl /str.35/, Václav Štěch /str. 20 - 28/, Zdeněk M.Zenger /str. 17/.